

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
THE SUPERLEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER UDONTHANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

เจนณรงค์ พรหมหลวง¹

รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิสา วงศ์อารีย์²

Email oilsunisa2524@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนายุทธ เชยบาล³

Email choeybal@gmail.com

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Email 64120605112@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 361 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .988 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดย พฤติกรรมด้านการเป็นผู้นำตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง พฤติกรรมด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก พฤติกรรมด้านการอำนวยความสะดวก พฤติกรรมด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และพฤติกรรมด้านการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ตามลำดับ

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

Abstract

The purpose of this research was to study the superleadership of school administrators under the Office of UdonThani Primary Educational Service Area which was a Survey research. The samples were 361 teachers using a stratified random sampling method tool was a questionnaire. The 5-level estimation scale had a confidence value of .988. The statistics used in the data analysis were mean and standard deviation. The results showed that the superleadership of school administrators under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area Overall were at a high level. And when considering all aspect at high level found that self-leadership behaviors had the highest mean, followed by the acting behavior that was typical for personnel to lead themselves, behavior in forming a positive thought pattern facilitating behavior, the behavior of facilitating a culture of self-leadership. and self-targeting behavior, respectively.

Keywords The Superleadership of school , Under Udon Thani Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา และบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ลักษณะที่ดีของผู้ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะบุคลิกภาพที่พิเศษกว่าคนทั่วไป ซึ่งได้แก่ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม มีสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้มีความมุ่งมั่น เป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานงาน ซึ่งจะเป็นส่วนสนับสนุนให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างๆ หน่วยงานใดที่ผู้บริหารมีลักษณะของผู้บริหารอย่างครบถ้วนหน่วยงานนั้นจะประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานในทุกๆ ด้านอย่างแน่นอน (ปรารภ หลงสมบุญ, 2552: 30) ผู้บริหารที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำที่ดีจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพราะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้นำต้องปรับตัวให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การเป็นผู้นำในยุคปัจจุบันจะต้องเปิดใจให้กว้าง เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้มีทักษะ ความสามารถในการทำงานให้มีความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักเรียนรู้ ปรับปรุงการทำงาน และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2547: 183) เป็นผู้ที่มีความสามารถมีอิทธิพลต่อคนอื่นและนำบุคคลเหล่านั้นให้ได้รับความไว้วางใจ มีความเชื่อใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ได้รับความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ ซึ่งคุณลักษณะของผู้ผู้นำที่ดีจะต้องมีหลายประการรวมกันอยู่ในตัว

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

บุคคลเดียวกัน มีความสามารถรอบด้าน ร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรง มีความสง่างามด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ คิดเป็นระบบ อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร (จารุวรรณ กีกก้อง, 2558:19)

ดังนั้นผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอด สวัสดิภาพ นำมาซึ่งสันติสุขของสังคมและประเทศชาติทั้งหมด นอกจากนี้ผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรและพัฒนาในทุกระดับทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ในระดับองค์กรมีการยอมรับว่าความสำเร็จขององค์กรไม่อาจจะเรียกว่าการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำเร็จขององค์กร ความรุ่งเรืองขององค์กรจะขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำซึ่งต้องอาศัยปัจจัยช่วยส่งเสริมทั้งผู้ตามด้วย ผู้นำจึงต้องแสดงภาวะผู้นำด้วยความมุ่งมั่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับฟัง และช่วยเหลือผู้อื่น (อารี พันธุ์ณี, 2546:41) มีการกำหนดโครงสร้างขององค์กรและระบบบริหารชัดเจน สนับสนุนให้ผู้ตามเกิดกำลังใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน (Dimmock & Walker, 2002: 16) รู้จักสร้างงาน สร้างคนและทีมงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ (Hoy & Miskel, 2001: 288) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญสูงสุด ซึ่งต้องมีคุณลักษณะผู้นำ (Leadership) ในการมุ่งผลสัมฤทธิ์งานและมุ่งผลสัมฤทธิ์คน ความสำคัญกับบทบาทและคุณลักษณะของผู้นำเป็นหลัก ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กระตุ้นผู้ตามให้เป็นผู้นำด้วยเช่นกัน และสิ่งสำคัญคือจะต้องเป็นผู้ส่งผ่านหรือสร้างผู้ตามให้เป็นผู้นำตามแบบฉบับแห่งผู้นำด้วยการสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Superleadership Constructed) ที่สามารถเป็นผู้ทำให้ผู้อื่นตามแบบอย่าง ซึ่งมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่เป็นคนนำให้คนอื่นมีความเป็นผู้นำด้วยตนเอง และสิ่งสำคัญจะต้องมีภาวะผู้นำในตนเองที่เรียกอีกนัยหนึ่งว่า “การฝึกลูกน้องให้เก่ง” ฉะนั้นภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ดีหรือมากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการ ในฐานะผู้บังคับบัญชาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานเน้นความสำเร็จของการสร้างงานสร้างคน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเอง ใช้วิธีการที่หลากหลายที่ตอบสนองต่อความสามารถและข้อจำกัดของผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง รวมทั้งกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งต่อองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีโดยผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลและผลการศึกษจะเป็นแนวทางในปฏิบัติและปรับปรุงพฤติกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำในด้านพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างองค์การแห่งความสุขของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพในการทำงานที่ดีขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร ทำการศึกษาในกลุ่มประชากร 6,365 คน คือ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2565 ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2566 ถึงวันที่ 1 มิถุนายน 2566
2. ขอบเขตเนื้อหา
ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Manz & Sims (2001: 23-30) ประกอบด้วยภาวะผู้นำเหนือผู้นำ มี 6 ด้าน ดังนี้
 - 2.1. การเป็นผู้นำตนเอง
 - 2.2. การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก
 - 2.3. การอำนวยความสะดวก
 - 2.4. การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง
 - 2.5. การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง
 - 2.6. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 43) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำตนเอง 2) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 3) การอำนวยความสะดวก 4) การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 5) การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 6) การอำนวยความสะดวก

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ความสะอาดให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ซึ่งมีความครอบคลุมตามนิยามของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ โดยกำหนดระดับของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ส่งแบบสอบถามจำนวน 361 ฉบับ ถึงกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังตารางที่ 1

กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 361 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความกระจายและครอบคลุมตามขนาดของโรงเรียน และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดย การสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากร ครูผู้สอน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน (คน)
ขนาดใหญ่พิเศษ	8	719	63
ขนาดใหญ่	18	696	49
ขนาดกลาง	362	3,552	184
ขนาดเล็ก	196	1,398	65
รวม	584	6,365	361

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเป็นผู้นำตนเอง(X_1)	4.31	0.54	มาก
2. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (X_2)	4.22	0.64	มาก
3. ด้านการอำนวยความสะดวก (X_3)	4.19	0.71	มาก
4. ด้านการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_4)	4.12	0.68	มาก
5. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำ (X_5)	4.24	0.66	มาก
6. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_6)	4.16	0.75	มาก
โดยรวม (X_0)	4.21	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.21) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย ด้านการเป็นผู้นำตนเอง (\bar{X} = 4.31) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำ (\bar{X} = 4.24), ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (\bar{X} = 4.22), ด้านการอำนวยความสะดวก (\bar{X} = 4.19), ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (\bar{X} = 4.16) และด้านการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (\bar{X} = 4.12) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการเป็นผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำ ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และด้านการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองตามลำดับ เนื่องจากภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี อุดรธานี เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรมุ่งพัฒนาบุคคลไปสู่เป้าหมายขององค์กรและผู้นำจะต้องสร้างผู้ตามให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมในการเป็นผู้นำตนเองได้ ดังที่ แมนซ์ และ ซิมส์ (Manz & Sims, 1991: 35) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้นำเหนือผู้นำเป็นการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และการที่ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารที่จะผลักดัน ส่งเสริมให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมสามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้ เป็นการผลักดัน กระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรภายในหน่วยงานนำข้อมูลที่สังเกตได้นั้นไปปฏิบัติและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสำหรับตนเองได้ สอดคล้องกับ จารุวรรณ กีก้อง (2558: 58) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำเหนือผู้นำเป็นการปฏิบัติทางพฤติกรรมให้รู้จักสังเกตด้วยตนเอง การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง รู้จักการทำงานให้เกิดคุณค่า การใช้ความรู้ความสามารถและควบคุมตนเอง สร้างความคิดที่เป็นระบบและฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับที่ นิศากาล เดชะคำภู (2558: 5) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมาให้ปรากฏ โดยสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามหรือบุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติตามหรือเป็นผู้นำของตนเองได้ใน 7 ด้าน คือ การทำให้บุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองโดยการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมาย ด้วยตนเองการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและการตำหนิต่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองและสอดคล้องกับที่ยุกัล (Yukul, 2001: 263) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้นำเหนือผู้นำเป็นการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองผู้นำควรใช้แนวคิดนี้เพื่อก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้ตามในการผูกพันต่อวิสัยทัศน์ ผู้นำควรแสดงเป็นตัวอย่างที่ดีของพฤติกรรมที่แสดงออกประจำวันหากผู้นำต้องการให้ผู้ทำตามกฎเกณฑ์ผู้นำก็ต้องทำตามกฎเกณฑ์นั้นก่อน อย่่างไรก็ตามการแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างนั้นต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและเป็นไปโดยธรรมชาติผู้ตามจะเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และพร้อมที่จะปฏิบัติตามแต่หากไปเป็นตรงกันข้ามผู้ตามจะหมดศรัทธาต่อผู้นำโดยทันที

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาตัวแบบองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำเหนือผู้นำในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
2. ควรศึกษาปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลไปพัฒนาสถานศึกษามากขึ้น

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6
วันที่ 6 กันยายน 2566

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ กีก้อง. (2558). **ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตากาล เดชะคำภู. (2558). **ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2547). **การจัดการสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทเซ็นทรัล เอ็กเซลส จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรารภ หลงบุญ. (2552). **คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ไผ่ไหม ศรีเอทีพี กรุ๊ป.
- Dimmock, c.,&Walker,A. (2002). **School leadership and administration: Adopting a cultural perspective**. New York:Routledge Falmer.
- Hoy, W.K, & Miskel, C.G. (2005). **Education leadership and reform**. Greenwich, CT: Information Age.
- Manz, C., & Sims, p. Jr. (2001). **The new superleadership: Leading others to lead Themselves**. U.S. Assistance Programs in Asia: Hearing before the Subcommittee on Asia and the Pacific of the Committee on International Relations, House of Representatives.
- Yukl, G. (2002). **Leadership in organizations**. 5th ed. Upper Saddle River, NJ.: PrenticeHall.
- _____. (2006). **Leadership in organizations**. 6th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson/Prentice Hall.